



हामी बोलेर मात्र होइन पुन्याएर छाड्छौं

**सुपर काइनेटिक
कुरियर्स सर्विस**

बैंकको साइड (सुर्य लाईफ इन्सोरेन्स भएको
भवन) फोन:- ०७१५४२५७१

Lumbini

» बाँकी ३ पेजमा





सम्पादकीय

चुनावमा सुरक्षा चुनौती

फागुन २१ गते हुन गइरहेको प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा दलहरूले उठाइरहेको प्रमुख प्रश्न हो—निर्वाचनमा सुरक्षा व्यवस्था चुस्त हुन सक्छ कि सक्दैन ? चुनावको मिति घोषणा भएपछि यो प्रश्न उठाएका दल अहिले पनि सुरक्षाप्रति विश्वस्त हुन सकिरहेका छैनन् । जेनजी आन्दोलनका क्रममा विध्वंसमा संलग्नलाई कारबाही गर्न सरकारले बेवास्ता गरेको, जेलबाट फरार कैदी बन्दी अझै फिर्ता आइनसकेको र प्रहरीका लुटिएका कैयौं हतियार फिर्ता नआएकोले सुरक्षा संवेदनशीलता रहेको छ । यो संवेदनशिल अवस्थालाई बुझेर सरकारले प्रभावकारी कदम चाल्न नसकिरहेका बेला दलहरूको आशंका अस्वभाविक होइन ।

कैदी र बन्दी जेलमा नफर्किसकेको र लुटिएका हतियार फिर्ता नभइरहेको बेला प्रहरीको खस्केको मनोबल पनि बढ्न सकेको छैन । प्रहरीलाई आवश्यक गाडीको अभाव कायमै छ । भारतले उपलब्ध गराउने भनेका गाडी आउने अपेक्षा छ । चीनले पनि आवश्यक केही सामग्री उपलब्ध गराउने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेको छ । चुनाव स्वच्छ र मर्यादित हुनका लागि दल, उम्मेदवार, कर्मचारी र मतदाताले सहज अनुभूति गर्न सक्नुपर्छ ।

गृह मन्त्रालयले ७७ वटै जिल्लाका मतदान केन्द्रलाई वर्गीकरणअनुसार सुरक्षा योजना तयार गर्न सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालयलाई निर्देशन दिएको छ । प्रहरी प्रधान कार्यालयले सातवटै प्रदेश र ७७ वटै जिल्ला प्रहरी कार्यालयलाई मतदान केन्द्रको वर्गीकरण गर्न भनेको छ । निर्वाचन आयोगले ११ हजार ९ सय १ मतदान केन्द्र तय गरिसकेको छ । मन्त्रालयका अनुसार सुरक्षा चुनौतीका दृष्टीकोणले चार हजार ६ सय १४ मतदान केन्द्र अतिसंवेदनशील, चार हजार चार सय ४२ मतदान केन्द्र संवेदनशील र दुई हजार ८ सय ४५ मतदान केन्द्र सामान्य भनिएको छ । संवेदनशिल र अति संवेदनशिल मतदान केन्द्रको सुरक्षा प्रबन्ध मिलाउन बेलैमा ध्यान दिनुपर्छ । संवेदनशिल र अतिसंवेदनशिल मतदान केन्द्रको सुरक्षा जति प्रभावकारी गर्न आवश्यक छ, सामान्य ठानिएका मतदान केन्द्रमा पनि सुरक्षा चुनौती बढ्न सक्छ ।

अहिलेको चुनाव नेताहरूले मिनी जनमत संग्रह हो भनेर भनिरहेको बेला टकराव बढ्दा सुरक्षा चुनौती बढेको देखिन्छ । मनोनयनका क्रममा भाषा—५ मा भएको हात हालाहाल यतिकै रोकिएला भन्न सकिन्न ।

नेताहरूमा देखिएको आक्रोश र आवेगले अरुलाई पनि उत्तेजित बनाएको छ । सामाजिक सञ्जालमा देख्न सकिने भिडियोले प्रष्ट संकेत गरेको छ,—चुनावलाई नियमित प्रक्रिया मान्न सकिरहेका छैनन् । भाषा—५ का उम्मेदवार बालेन्द्र साहको आक्रोश र उत्तेजनाले नेतामा हुनुपर्ने जिम्मेवारी भएन भन्ने टिप्पणी अस्वभाविक होइन ।

चुनावमा सुरक्षा चुस्त बनाउन गृहमन्त्री अभिभावक बन्न सक्नुपर्छ । यो सरकारको सफलता भनेकै चुनाव भएकाले शान्तिपूर्ण र मर्यादित चुनाव बनाउन पहिलो प्राथमिकता हुनुपर्छ ।



बिमा शिवाकोटी

सामाजिक सञ्जाल आरोप, भ्रम र विभाजनको साधन होइन, ज्ञान, संवाद र सकारात्मक परिवर्तनका लागि सन्देश प्रवाह गर्ने माध्यम हो भन्ने बुझेर यसको प्रयोग गर्नु आजको आवश्यकता हो । विशेषगरी बौद्धिक वर्ग, राजनीतिक व्यक्तित्व र सामाजिक अभियन्ताहरूले समाजलाई दिशा दिने जिम्मेवारी बहन गरौं, यदि हामी सबैले सामाजिक सञ्जालको शक्ति बुझेर संयमित, सचेत र मुलुक प्रति जिम्मेवार नागरिक बन्न सक्यौं भने, यही माध्यम समाज परिवर्तनको सबैभन्दा प्रभावकारी औजार बन्न सक्छ ।



सूचना प्रविधिको तीव्र विकाससँगै सामाजिक सञ्जाल आजको समाजको अभिन्न हिस्सा बनेको छ । फेसबुक, ट्विटर, टिकटक, युट्युब, इन्स्टाग्राम, वाइसएप, लिंकडइन जस्ता प्लेटफर्महरूले मानिसलाई विश्वभर जोड्ने काम गरेका छन् । विचार आदान-प्रदान, सूचना प्रवाह, सामाजिक अभियान, व्यवसाय प्रवर्द्धनदेखि लिएर राजनीतिक, सामाजिक चेतना फैलाउनेसम्मका काम सामाजिक सञ्जालबाट सम्भव भएका छन् ।

तर सामाजिक सञ्जालको बढ्दो प्रयोगसँगै यसको गलत प्रयोग, दुरुपयोग र गैरजिम्मेवार अभिव्यक्तिका कारण समाजमा भ्रम, द्वन्द्व र नकारात्मक प्रभाव बढ्दै गएका छन् । दुर्भाग्यको कुरा के छ भने, सामाजिक सञ्जालको प्रयोगमा सर्वसाधारण मात्र होइन, केही बौद्धिक वर्ग, राजनीतिक व्यक्तित्व र सामाजिक अभियन्ता हुँ भन्ने व्यक्तिहरूले समेत जिम्मेवार भूमिका निर्वाह गर्न सकेको पाइँदैन । विचारको गहिराइभन्दा भावनाको आवेग, तथ्यभन्दा आरोप, समाधानभन्दा उत्तेजनालाई प्राथमिकता दिने प्रवृत्ति बढ्दो छ । यस्तो अवस्थामा सामाजिक सञ्जालको वर्तमान प्रयोगको समीक्षा गर्दै यसबाट कसरी सकारात्मक लाभ लिन सकिन्छ भन्ने विषयमा सबै प्रयोगकर्ताले आत्ममूल्यांकन गर्न आवश्यक छ ।

पछिल्लो समय सामाजिक सञ्जाल सूचना प्राप्त गर्ने मुख्य माध्यम बनेको छ । समाचार हेर्ने, प्रतिक्रिया दिन, धारणा बनाउन र जनमत निर्माण गर्न यसको भूमिका अत्यन्त प्रभावकारी छ । तर यही प्रभावकारिताका कारण गलत सूचना, अफवाह, अर्धसत्य र घृणीत सामग्री पनि तीव्र गतिमा फैलिन थालेका छन् । 'लाइक', 'सेयर', 'कमेन्ट' र 'भ्युज' को प्रतिस्पर्धाले तथ्य जाँच नगरी सामग्री पोस्ट गर्ने प्रवृत्ति बढेको छ । राजनीतिक क्षेत्रमा सामाजिक सञ्जाल विचार राख्ने मञ्चभन्दा पनि आरोप-प्रत्यारोप गर्ने हतियारजस्तो बन्न थालेको छ । केहि सामाजिक अभियन्ताहरूले पनि विषयको गहिरो अध्ययन बिना भावनात्मक पोष्टमार्फत् समाजलाई

विभाजित गर्ने काम गरेको देखिन्छ । केहि बौद्धिक वर्गबाट अपेक्षा गरिने तर्क, शालिनता र जिम्मेवारी धेरैजसो अवस्थामा हराउँदै गएको अनुभूति हुँदै आएको छ ।

सामाजिक सञ्जाल प्रयोगमा देखिएका प्रमुख समस्या तथ्यहीन अभिव्यक्ति :

स्रोत नखुलेका समाचार, प्रमाण बिनाको दाबी र व्यक्तिगत धारणालाई सत्यसरह प्रस्तुत गर्ने चलन बढेको छ । **भाषिक मर्यादाको हास :** आलोचना र असहमति प्रकट गर्दा पनि सभ्य भाषा प्रयोग गर्नुपर्नेमा आक्रामक गालीगलौज र अपमानजनक शब्द प्रयोग हुने गरेका छन् ।

अहंकार र लोकप्रियताको मोह : केही व्यक्तिहरू सामाजिक सञ्जाललाई आत्मप्रचारको माध्यम मात्र पनि बनाइरहेका छन्, जहाँ समाज परिवर्तनभन्दा व्यक्तिगत पहिचान मुख्य उद्देश्य देखिन्छ ।

डिजिटल साक्षरताको कमी : सबै प्रयोगकर्ताले सामाजिक सञ्जालको प्रभाव, कानुनी दायित्व र दीर्घकालीन असर बुझ्न सकेको अवस्था छैन ।

यी सबै चुनौतीका बाबजुद सामाजिक सञ्जाल अत्यन्त शक्तिशाली र उपयोगी माध्यम हो नभनिरहन पनि सकिन्न । यदि यसको सही सदुपयोग गरियो भने यसबाट प्राप्त गर्न सकिने धेरै विषयहरू छन् । सर्वप्रथम त सामाजिक सञ्जाल ज्ञान आदान-प्रदानको उत्कृष्ट माध्यम हुन सक्छ । शैक्षिक सामग्री, अनुसन्धान, तालिम लगायत विचार-विमर्शमार्फत् व्यक्तिगत र सामूहिक बौद्धिक विकास गर्न सकिने दूर्बिलो माध्यम हो ।

त्यस्तै सामाजिक न्याय, वातावरण संरक्षण, मानवअधिकार, शिक्षा र स्वास्थ्यजस्ता विषयमा सचेतना फैलाउन सामाजिक सञ्जाल प्रभावकारी प्लेटफर्म पनि हो । सही उद्देश्य र तथ्यसहित अधि बढाइएका विषयहरूले वास्तविक परिवर्तन ल्याउन सक्छ । राजनीतिक व्यक्तित्वले पनि सामाजिक सञ्जाललाई जनतासँग संवाद गर्ने, नीति र दृष्टिकोण स्पष्ट पार्ने तथा

उत्तरदायी हुने माध्यमका रूपमा प्रयोग गर्न सक्छन् । जसका कारण लोकतन्त्रलाई थप सुदृढ बनाउँछ । त्यति मात्र नभई डिजिटल मार्केटिङ, व्यक्तिगत ब्रान्डिङ, साना व्यवसाय प्रवर्द्धन र रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्न पनि सामाजिक सञ्जाल अत्यन्त उपयोगी छ भन्ने मलाई लाग्दछ ।

त्यसैले सामाजिक सञ्जालको सही सदुपयोगका लागि यसको प्रयोग गर्ने तपाईं हामी सबैले आधारभूत जिम्मेवारी हो भन्ने आत्मसात गर्न जरुरी छ ।

आफूले पोष्ट गर्न तयार पारेको सामग्री पोस्ट गर्नु अघि सत्यतथ्य छ छैन जाँच गर्ने बानी बसालौं । असहमति छ भने पनि सभ्य र सम्मानजनक भाषा प्रयोग गरी आफ्ना विचार राख्न आवश्यक ठानीं । विचार राख्दा समाधानमुखी र रचनात्मक दृष्टिकोण अपनाऔं । बौद्धिक र सार्वजनिक व्यक्तित्वहरूले आफ्नो प्रभावको गम्भीरता बुझेर अभिव्यक्ति दिनु उपयुक्त हुन्छ होला । सामाजिक सञ्जाललाई भावनाको विस्फोट होइन, विवेकको प्रयोगस्थल बनाउन यहि लेखमार्फत् सबैलाई अनुरोध छ ।

अन्त्यमा, सामाजिक सञ्जाल न आफैंमा राम्रो हो न त नराम्रो नै । यो त तपाईं-हाम्रो सोच, उद्देश्य र जिम्मेवारीमा निर्भर गर्ने माध्यम हो । सामाजिक सञ्जाल आरोप, भ्रम र विभाजनको साधन होइन, ज्ञान, संवाद र सकारात्मक परिवर्तनका लागि सन्देश प्रवाह गर्ने माध्यम हो भन्ने बुझेर यसको प्रयोग गर्नु आजको आवश्यकता हो ।

विशेष गरी बौद्धिक वर्ग, राजनीतिक व्यक्तित्व र सामाजिक अभियन्ताहरूले समाजलाई दिशा दिने जिम्मेवारी बहन गरौं, यदि हामी सबैले सामाजिक सञ्जालको शक्ति बुझेर संयमित, सचेत र मुलुक प्रति जिम्मेवार नागरिक बन्न सक्यौं भने, यही माध्यम समाज परिवर्तनको सबैभन्दा प्रभावकारी औजार बन्न सक्छ । समयले हामीसँग पनि यही माग गरिरहेको छ ।

घटना र विचारबाट

जाडो मौसममा हड्डीलाई बलियो र स्वस्थ कसरी राख्ने ?

डा. सम्राट पराजुली

जाडो मौसम आरामदायी खाना, न्यानो कपडा र बाहिरको गतिविधि कम हुने समय हो । तर यही मौसममा हड्डीको स्वास्थ्य सबैभन्दा धेरै बेवास्ता हुने गर्दछ । घाम कम लाग्ने, शारीरिक गतिविधि घट्ने र खानपानमा परिवर्तनले बालबालिका, वयस्क र वृद्धहरूको हड्डीलाई बिस्तारै कमजोर बनाउन सक्छ । जाडोमा हड्डीको स्वास्थ्य जोगाउनु जोनी दुखाइ, हड्डी भौँचिने समस्या र अस्टियोपोरोसिस (अस्थि क्षय) जस्ता दीर्घकालीन रोगहरूबाट बच्न अत्यन्त आवश्यक छ ।

जाडोले हड्डीको स्वास्थ्यमा किन असर गर्छ ?

- घाम कम लाग्दा भिटामिन डी को उत्पादन घट्छ, जसले क्याल्सियमको अवशोषणमा बाधा पुर्‍याउँछ ।
- शारीरिक गतिविधि कम हुँदा हड्डी र मांसपेशी कमजोर हुन्छन् ।
- चिसो मौसमले जोनी कडा भई दुखाइ बढ्छ र लड्ने जोखिम बढ्छ ।
- जाडोमा असन्तुलित खानपानले क्याल्सियमको मात्रा घट्न सक्छ ।

जाडोमा हड्डीको स्वास्थ्य सुधार्ने प्रमुख उपायहरू

१. पर्याप्त भिटामिन डी सुनिश्चित गर्नुहोस्

भिटामिन डी बलियो हड्डीका लागि अत्यावश्यक हो, र यसको मुख्य स्रोत घाम हो । जाडोमा:

- सम्भव भएसम्म बिहानको घाम १५-३० मिनेट लिनुहोस् ।
- अण्डाको पहेँलो भाग, फोर्टिफाइड दूध, च्याउ र माछा जस्ता भिटामिन डीयुक्त खाना खानुहोस् ।

- आवश्यक परे चिकित्सकको सल्लाहमा सप्लिमेन्ट लिनुहोस् ।
- २. **क्याल्सियमको मात्रा बढाउनुहोस्**
क्याल्सियमले हड्डीलाई बलियो बनाउँछ र हड्डी क्षय रोक्छ । जाडोमा उपयुक्त क्याल्सियम स्रोतहरू:
 - दूध, दही र चिज ।
 - पाल्गो, तोरीको साग जस्ता हरियो सागसब्जी ।
 - तिल, बदाम र तोफु ।
- ३. **शारीरिक रूपमा सक्रिय रहनुहोस्**
चिसोले गतिविधि घटे पनि हड्डी बलियो रहन नियमित गतिविधि आवश्यक हुन्छ ।
 - घरभित्रै स्टेचिङ, योग र हल्का अभ्यास गर्नुहोस् ।
 - घाम लागेको बेला छोटो समयका लागि हिँडुल गर्नुहोस् ।
 - तील उठाउने व्यायामले हड्डीको घनत्व कायम राख्छ ।
- ४. **न्यानोपन कायम राख्नुहोस् र लड्नुबाट जोगिनुहोस्**
 - उपयुक्त न्यानो कपडा लगाएर जोनी न्यानो राख्नुहोस् ।
 - नचिप्लिने जुता प्रयोग गर्नुहोस् ।
 - विशेषगरी वृद्धहरूका लागि घरभित्र पर्याप्त बतीको व्यवस्था गर्नुहोस् ।
- ५. **सन्तुलित र हड्डी-मैत्री आहार लिनुहोस्**
हड्डीलाई सहयोग गर्ने पोषक तत्वहरू समावेश गर्नुहोस्:
 - हड्डीको संरचनाका लागि प्रोटिन ।
 - बदाम, सन्तुलित अन्न र दालबाट म्याग्नेसियम र

- फस्फोरस ।
- कोलाजेन निर्माणका लागि भिटामिन सी (कागती, अम्वो) ।
- ६. **हड्डी कमजोर बनाउने बानीहरू त्याग्नुहोस्**
 - अत्यधिक क्याफिन र कार्बोनेटेड पेय पदार्थ कम गर्नुहोस् ।
 - धूम्रपान र अत्यधिक मदिरा सेवन नगर्नुहोस् ।
 - स्वस्थ तील कायम राख्नुहोस् ।
- ७. **वृद्ध र बढ्दो उमेरका बालबालिकाका लागि विशेष ध्यान**
 - वृद्धहरूलाई लड्न तथा चिप्लिने सम्मस्याबाट रोक्ने र जोनीको चलायमानतामा ध्यान दिनुपर्छ ।
 - बालबालिका र किशोरहरूले अधिकतम हड्डी विकासका लागि पर्याप्त पोषण पाउनुपर्छ ।
- कहिले चिकित्सकको सल्लाह लिनु आवश्यक हुन्छ ?**
लागतार जोनी दुखाइ, बारम्बार हड्डी भौँचिनु वा अकारण तील घट्नु जस्ता लक्षणलाई बेवास्ता गर्नु हुँदैन । समयमै जाँच गराएमा गम्भीर हड्डीसम्बन्धी रोगबाट जोगिन सकिन्छ । त्यसैले नजिकैका अर्थोपेडिक विशेषज्ञसँग परामर्श लिनुहोस् ।
- निष्कर्ष**
जाडो मौसम हड्डी कमजोर हुने समय हुनुपर्दैन । उचित पोषण, घामको सेवन, नियमित गतिविधि र रोकथामात्मक हेरचाहबाट वर्षभरि नै हड्डी बलियो र स्वस्थ राख्न सकिन्छ । हड्डीको स्वास्थ्य जीवनभरको लगानी हो, आजैदेखि यसको हेरचाह सुरु गर्नुहोस् ।
- स्वास्थ्य खबरबाट

नौ अङ्कले घट्यो नेप्से



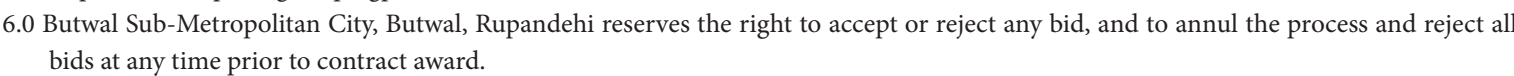
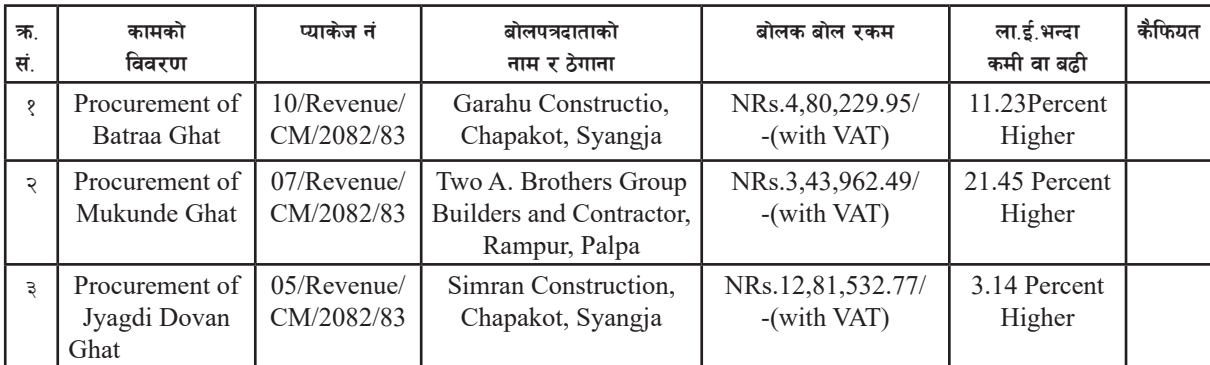
काठमाडौं । नेपाल स्टक एक्सचेन्ज (नेप्से) परिसूचक बुधबार नौ दशमलव ४३ अङ्कले घटेर दुई हजार ७०५ दशमलव ३८ को बिन्दुमा कायम भएको छ । ३२४ कम्पनीको दुई करोड १६ लाख ४१ हजार ८८३ किता शेयर ८९ हजार ७६६ पटक खरिदबिक्री हुँदा रु आठ अर्ब ९२ करोड ३६ लाख ५० हजार ३४६ दशमलव ९९ को कारोबार भएको नेप्सेले जनाएको छ ।

अन्य समूहको उपसूचक शून्य दशमलव २६ प्रतिशतले बढेको छ भने अरू सबै समूहको उपसूचक घटेको छ । बैकिङ शून्य दशमलव १८, विकास बैंक शून्य दशमलव ५९, वित्त एक दशमलव ६७, होटल तथा पर्यटन एक दशमलव ८८ र जलविद्युत् समूह शून्य दशमलव शून्य तीन प्रतिशतले घटेको छ ।

त्यस्तै लगानी शून्य दशमलव ६४, जीवन बिमा शून्य दशमलव ३६, उत्पादन तथा प्रशोधन शून्य दशमलव ४६, लघुवित्त शून्य दशमलव २६, म्युचुअल फण्ड शून्य दशमलव ६५, निर्जीवन बिमा शून्य दशमलव ३० र व्यापार समूह एक दशमलव २१ प्रतिशतले घटेको छ ।

कालिका पावर कम्पनी लिमिटेडको शेयर मूल्य सबैभन्दा बढी नौ दशमलव ८४ प्रतिशतले बढेको छ । सबैभन्दा बढी गुर्पास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडको शेयर मूल्य पाँच दशमलव ८९ प्रतिशतले घटेको छ । कारोबार रकमका आधारमा सबैभन्दा बढी आबुखोला जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेडको रु ४३ करोड ३६ लाख ३६ हजार ४१३ बराबरको १८ लाख ८० हजार ४५४ किता शेयर किनबेच भएको छ ।

Chief Administrative Officer



**Procurement Unit
Butwal Sub-Metropolitan City
Butwal, Rupandehi**

